

Her bygges et stykke københavnsk kulturhistorie

I dag er det 60 år siden, Imperial åbnede med plads til godt 1.500 publikummer. Dengang var der flere end 50 biografteatre i København, men Imperial vakte opsigt – også uden for landets grænser – med sin banebrydende teknologi og sit elegante design.

Af **Katrine Irminger Sonne** kais@berlingske.dk

Når Simon Spies besøgte Imperial – og det gjorde han ofte – købte han billet til to pladser. Han sad altid på række 10 sæde 1, og så reserverede han en stol til stokken.

»Han var en hyppig gæst – også til forskellige arrangementer. Han havde sit hovedkontor lige omme på den anden side, så han kom tit i dagtimerne og så film,« fortæller Louise Møller Munch, chef i Nordisk Film Biografteatre.

Selvom det var før hendes tid, går historierne om rejsekongen, som var en af stamgæsterne her i biografen, som for 60 år siden åbnede med et brag til en totalt udsolgt forestilling. Eller »under udfoldelsen af megen festivitas«, som datidens Biografbladet mere beskedent noterede sig.

Det har givet anledning til at se tilbage på seks årtier med biografteatre i hovedstaden. For – hvad mange måske ikke ved – vrimlede det dengang med steder uden for hjemmet, hvor man kunne læne sig tilbage og se en god film.

Over 50 biografteatre

Det ved Thomas Hauerslev til gengæld. Han står bag hjemmesiden Biografmuseum.dk, hvor han deler sin omfattende viden om de store lærreder, der indtog København og resten af Danmark fra starten af 1900-tallet.

»Fra 1904-1918 opstod der hele 50 biografteatre i København. Mange af dem blev indrettet i butikslokaler eller andre tilgængelige lokaler, hvor man blændede vinduerne og satte en projektor op, og så kunne der måske sidde 70 men-

»Skandinaviens mest moderne biograf,« skrev Berlingske Aftenavis 1. september 1959.

»Byggeriet paa den store grund paa det gamle banegaards-terræn ved GI. Kongevej er nu ved at tage form, og set fra Hotel Imperial kan man tydeligt se omridset af den ny biograf tegne sig paa byggepladsen,« stod der blandt andet. Foto: Sven Gjølring

»Rummet, der er holdt i graat og bronze med et kontrasterende blaagrønt loft, er meget smukt amfiteatralsk.«

BIOGRAF BLADET, 1961

Imperial Biograf blev kaldt »Europas bedst designede«, da den åbnede i 1961. Blandt andet det lysegrå silkeforhæng blev bemærket af anmelderne. Foto: Biografmuseet.dk

Prominente navne har gennem tiden lagt vejen forbi Imperial Biograf. Her Pierce Brosnan, som besøgte København i 1995 i anledning af premieren på »Golden Eye«. Foto: Brian Karmak

nesker. På det tidspunkt var det den lokale politimester, der gav tilladelserne,« siger Thomas Hauerslev.

Kosmorama var den første, og herefter tog det fart. I 1910'erne blev der bygget flere store biografteatre, som de kaldte sig, da de skævede til teatrene i deres indretning med både balkoner og foyer. I 1912 stødte Empire Teater til i Mikkel Bryggersgade. Det fik senere navnet Metropol og til sidst Grand Teatret, fortæller han.

Adskillige år senere, i 1961, åbnede Imperial i kølvandet på 50'erne, hvor biograferne ellers havde oplevet en nedgang, efter at familien Danmark havde fået tv.

Nyt biografdesign

Derfor var antallet af nye biografer også begrænset i de år. De, der blev opført, var til gengæld store. For eksempel kom både Kinopalæet og 3 Falke i Falkonercentret til i 50'erne.

»Lærrederne var gradvis blevet større, og der var blevet opført flere biografbygninger, som dog stadig kun havde en sal. Imperial tog afsæt i samme koncept som de to andre med en stor sal og et kolossalt lærred og blev med sine 1.521 sæder den tredjestørste i København kun overgået af Saga på Vesterbrogade og World Cinema i Cirkusbygningen,« siger Thomas Hauerslev.

Alligevel var der et stort spring fra de tidligere biografer til det, man kunne opleve i Imperial, fortæller han.

»Med en ny teknologi blev det muligt at vise de film, der var lavet i 70 mm, som man gjorde i gamle dage - for eksempel »West Side Story«, »Exodus« og den slags. Samtidig fik man sekssporet stereofonisk magnetlyd. Det var dansk biografdesign af høj klasse,« siger Thomas Hauerslev.

På åbningsaftenen 3. november meldte Imperial totalt udsolgt til filmen »Exodus«, baseret på Leon Uris' bestseller, der handlede om grundlæggelsen af den israelske stat.

Dagen før var den blevet vist for Mosaik Trossamfund, mens der 1. november var galaforevisning, hvor kendte ansigter som prins Viggo og borgmester Ove Weikop sank ned i sæderne i byens nye biograf.

Fra glasdørene på Gammel Kongevej kom man gennem billetkontorets fire luger ind i biografen, som havde marmorgulv og biografvestibule med en væg belagt med 24 karats bladguld.

Sæderne var placeret i vifteform i salen, der var bygget op som et amfiteater med lysegråt silkeforhæng.

Bag biografen stod arkitekt Otto Frankild,

Jørgen Høj og Svend Aage Hansen, og det blev bemærket både herhjemme og i udlandet, at der var kommet en ny spiller på banen.

»København har faaet et stort, nyt og meget smukt biografteater. Rummet, der er holdt i graat og bronze med et kontrasterende blaagrønt loft, er meget smukt amfiteatralsk«, skrev biografbranchens eget blad, Biograf Bladet, i 1961, mens det engelske branchemagasin Kine Weekly i 1962 kalde Imperial »Den mest moderne og bedst designede biograf i Nord-europa«.

Siden har Imperial huset adskillige filmbegebenheder og været vært for internationale stjerner og danske skuespillere. Gennem tiden har Will Smith, Bradley Cooper, Pierce Brosnan og Viggo Mortensen for eksempel lagt vejen forbi.

Blikfang i gadebilledet

Fra starten var det Folkeligt Oplysnings Forbund (FOF), som drev Imperial. Fra 1922 skulle man have en særlig bevilling af ministeriet for at drive biograf, og det satte en naturlig begrænsning for, hvem der fik lov at åbne nye.

Første direktør for Imperial Biograf, Jørgen Nielsen, havde en baggrund i reklameverdenen, og han kæmpede for at gøre biografen mere synlig i gadebilledet Ved Vesterport.

»Der stod Hotel Imperial med store bogstaver på toppen af taget omkring det runde hjørne til Vesterport. Til gengæld var der ikke noget biografskilt. Først flere årtier senere kom der en stor lærredsplakat ud på hjørnet foran billedækket mod Vesterport Station - det betød et langt bedre blikfang,« siger Thomas Hauerslev.

FOF drev Imperial frem til 1972, hvor loven om bevilling blev ophævet. Det betød, at der opstod flere biografkæder efter amerikansk forbillede, og at man kunne opføre biografer med mange små sale.

»ABCinema fra 1973 var en af de første, der indførte små sale - det lukkede dog igen i 1989. Man begyndte også at dele gamle biografer op - typisk ved at inddrage balkonen til en biograf og så have resten af biografen som sal et eller sal to,« Thomas Hauerslev.

Samtidig stødte nye biografer med et smalle repertoire til - som Vester Vov Vov, Klaptræet, Posthus Teatret, Husets Biograf og Delta Bio.

Droppede flere sale

I 1983 var der fremskredne planer om at ombygge Imperial til en femsalsbiograf, hvilket dog blev droppet. Samme år overtog Nordisk Film biografen.

»Heldigvis skete det ikke,« konstaterer Louise Møller Munch.

»Uanset hvor svært biografmarkedet har været, og uanset hvor fristende, det har været

at dele biografen op i flere sale, har vi holdt fast i en enkelt. Man kan sige, at vi har fået cementeret os i biografverdenen for de store film, og det kommer os til gode, når vi har film som »Ternet Ninja«, som jo samler hele familien. Eller James Bond, Harry Potter og Ringenes Herre,« siger hun og fortsætter:

»Der er også tider i markedet, hvor vi ikke har de store film, og der gør vi, hvad vi kan, for at give alternativt indhold. Fra at vi afholder en koncert til, at vi arrangerer operabio eller et talkshow med Clement (Kjersgaard, red.). Vi går ind og siger: Hvad er det, vi kan fylde vores biograf med? Mange biografer har jo også slået sig op på at have luksussæder, hvilket betyder, at kapaciteten i salene bliver mindre, fordi stolene fylder. Så mere end nogensinde ønsker vi at holde vi fast i, at vi har en stor biografsal,« tilføjer hun.

Biografens størrelse er netop en af årsagerne til, at særligt en type film har succes her, mener Thomas Hauerslev, der havde jobbet som operatør i biografen fra 1987 til 1994.

»De brede, underholdende film kører rigtig godt i Imperial. »Mit Afrika« spillede for eksempel i næsten ni måneder for fulde huse. Til gengæld kom Imperial først med på James Bond-bølgen omkring slutningen af 70'erne. Før da var det Kinopalæet og Nørreport Bio, der viste de film,« siger Thomas Hauerslev.

Hertil kommer alt fra Star Wars, der er blevet vist i døgn drift, ligesom publikum lå i teltkø i ugen op til premieren til Ringenes Herrefilmene for at sikre sig de bedste billetter. Og, naturligvis, James Bond, som netop nu fylder salen med »No Time to Die«.

Selv husker Thomas Hauerslev, hvordan salen reagerede, da han var operatør under Bond-filmene »The Living Daylights« i 1987 og havde udsigt til de »ellevilde« biografgængere.

»Det var første gang, rollen blev spillet af Timothy Dalton, og to år efter, at Roger Moore spillede 007. At høre 1.521 publikummer råbe og skrig, da de så fortæksterne og Bond - det var helt fantastisk. Jeg får gåsehud ved tanken at vise film for så mange mennesker, der havde det godt.«

I dag er Imperial Biograf den 5. ældste biograf i København kun overgået af Palads, Grand, Dagmar og Park Bio - og dermed en ud af fem, der er tilbage fra dengang, de selv slog dørene op for 60 år siden.

»Selvfølgelig har der været op- og nedture gennem årene. Men på trods af video, Netflix og corona, er der en ting, som ikke har forandret sig,« konstaterer Thomas Hauerslev.

»Folk vil gerne ud og sidde sammen og holde hinanden i hånden og kysse kæresten. Det tror jeg aldrig forsvinder. Det vil jeg i hvert fald ikke håbe,« siger han.

Det gik stærkt, da Imperial Biograf åbnede billetsalget til Star Wars-filmene »Den usynlige fjende« 14 juni 1999 kl. 9.30 og fik københavnere til at stå i kø for at få fingre i de gode billetter. Foto: Bax Lindhardt